

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІЧНИЙ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І МАРКЕТИНГА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

А.В. Череп

«_____» _____ 2019 р.

УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Управління персоналом та економіка
праці»

Укладач **Батракова Т.І.**, канд. економ. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи
і страхування

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри управління персоналом
і маркетингу

Протокол №1 від "21" серпня 2019 р.
Завідувач кафедри управління персоналом
і маркетингу

(підпис)

д.е.н., проф. Іванов М.М.
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол №1 від "21" серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради факультету

(підпис)

к.е.н., доц Колобердянко І.І.
(ініціали, прізвище)

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»	За вибором вищого навчального закладу	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
	Освітньо-професійна програма «Управління персоналом та економіка праці»	2-й, 3-й	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4 год.; самостійна робота – 5год.	Рівень вищої освіти: бакалаврський	60 год.	
		Практичні	
		60 год.	
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Вид контролю: 2-й рік - залік; 3-й рік - екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління трудовим потенціалом» охоплює весь спектр питань стосовно дослідження і вивчення населення як джерела формування трудового потенціалу, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду управління трудовим потенціалом суспільства.

Мета дисципліни – формування системи знань із теорії та практики регулювання процесів відтворення і використання трудового потенціалу на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях.

Основні завдання дисципліни:

- сформувати стійкі знання з теорії управління трудовим потенціалом;
- набути вміння і навички самостійно розробляти заходи щодо вдосконалення системи управління трудовим потенціалом та оцінювання ефективності використання трудового потенціалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- предмет, мету, завдання дисципліни;
- зміст державної демографічної політики;

- сутність поняття трудового потенціалу;
- механізм управління трудовим потенціалом;
- методи управління трудовим потенціалом;
- нормативно-правові основи управління трудовим потенціалом;
- зміст системи формування якісного рівня трудових ресурсів;
- методи формування доходів і принципи державного регулювання трудових доходів;
- зміст соціальної політики в управлінні трудовим потенціалом;
- механізм соціального партнерства в управлінні трудовим потенціалом;
- методи вирішення трудових конфліктів;
- напрямки міжнародного співробітництва в управлінні трудовим потенціалом; методи формування ефективного використання трудового потенціалу.

уміти:

- здійснювати оцінку сучасних типів, способів, методів формування, використання та розвитку трудового потенціалу;
- визначати особливості та характер взаємозалежності показників демографічного, соціально-економічного розвитку та трудового потенціалу;
- оцінювати рівень розвитку трудового потенціалу держави, галузі, регіону, підприємства, робітника;
- розробляти та формувати політику розвитку трудового потенціалу;
- обґрунтовувати управлінські рішення з поліпшення використання трудового потенціалу;
- здійснювати аналіз якості трудового життя суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**: уміло аналізувати та об'єктивно оцінювати трудовий потенціал населення; продуктивно використовувати трудовий потенціал.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Управління трудовим потенціалом» тісно пов'язана із такими дисциплінами циклу професійної підготовки бакалаврів з управління персоналом і економіки праці: «Економіка праці та соціально-трудова відносина», «Організація праці», «Нормування праці», «Управління конфліктами», «Аналіз трудових показників». Засвоєння основних підходів та методів управління трудовим потенціалом формує основу для подальшого вивчення дисциплін освітньо-професійної програми: «Оплата праці персоналу», «Аудит персоналу», «Прогнозування соціально-економічних процесів».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Населення як джерело формування трудового потенціалу

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.

Об'єкт, предмет і методи управління трудовим потенціалом. Місце і значення дисципліни «Управління трудовим потенціалом» для

фундаментальної підготовки бакалаврів з управління персоналом та економіки праці. Взаємозв'язок дисципліни «Управління трудовим потенціалом» з іншими дисциплінами. Завдання і структура дисципліни.

Тема 2. Населення як природна основа формування трудового потенціалу.

Демографічний вимір трудового потенціалу. Населення як соціальний феномен. Постійне, наявне й юридичне населення. Економічно активне населення. Економічно неактивне населення. Структура населення: демоекономічні аспекти. Джерела даних про населення. Державний реєстр населення: сутність, значення. Природний рух населення: сутність, значення. Показники оцінки природного руху населення. Характеристика механічного руху населення. Суть і причини міграції. Види міграції та їх характеристика. Характеристика населення України: статеві-віковий і національний склад населення, рівень освіти, зсув в його розселенні. Види і типи відтворення населення. Статеві-вікові діаграми населення. Прогнози щодо відтворення населення в Україні

Тема 3. Регулювання демографічних та міграційних процесів.

Характеристика сучасної демографічної ситуації в Україні. Очікувана тривалість життя при народженні та її тенденції. Шлюбно-сімейні процеси в Україні та їх характеристика. Регулювання демографічних процесів. Демографічна політика. Об'єкт та суб'єкт демографічної політики. Методи демографічної політики. Регулювання міграційних процесів. Міграційна політика. Концепція державної міграційної політики. Інформаційне забезпечення концепції державної міграційної політики.

Тема 4. Трудовий потенціал суспільства.

Сутність категорії «трудовий потенціал». Трудовий потенціал індивіда, трудовий потенціал організації, трудовий потенціал суспільства, їх характеристики та показники. Еволюція виникнення та співвідношення понять: «трудовий потенціал», «трудові ресурси», «економічно-активне населення» (робоча сила), «людський капітал», «людський фактор». Фактори впливу на трудовий потенціал. Економічна та соціальна сутність трудового потенціалу. Формування й розвиток трудового потенціалу. Вплив трудової мобільності населення на розвиток трудового потенціалу суспільства, структура трудового потенціалу. Місце і роль різних соціально-демократичних груп населення в трудовому потенціалі суспільства взаємозв'язок населення і трудового потенціалу суспільства.

Тема 5. Система управління трудовим потенціалом суспільства.

Загальне визначення управління як соціально-економічного явища і як процесу. Функції управління соціально-економічними об'єктами. Поняття системи управління. Сутність та роль системи управління трудовим потенціалом. Рівні управління трудовим потенціалом. Суб'єкти, об'єкти і

предмети управління трудовим потенціалом. Мета і структура системи управління трудовим потенціалом. Керована й керуюча підсистеми й елементи управління системи управління трудовим потенціалом. Економічні, правові, адміністративно-організаційні та соціально-психологічні методи управління трудовим потенціалом. Науково-методологічні засади методів управління трудовим потенціалом. Основні напрями та компоненти економічних та адміністративно-організаційних методів управління трудовим потенціалом. Нормативно-правова база. Закони України, що забезпечують правові засади управління трудовим потенціалом. Стан нормативно-правового забезпечення управління трудовим потенціалом в Україні.

Тема 6. Забезпечення системи управління трудовим потенціалом.

Інформаційне та науково-методичне забезпечення системи управління трудовим потенціалом. Методи інформаційного забезпечення, їх переваги й недоліки. Науково-методичне обслуговування процесів управління і використання трудових ресурсів. Науково-дослідні установи України, які беруть участь у науково-методичному забезпеченні використання трудового потенціалу, координація їх діяльності. Матеріальне, фінансове кадрове забезпечення системи управління трудовим потенціалом суспільства. Управлінське забезпечення системи управління трудовим потенціалом в Україні. Структура державних, регіональних та галузевих органів управління трудовим потенціалом. Організація взаємодії всіх суб'єктів управління на макроекономічному рівні. Технологія прийняття та реалізації рішень щодо управління трудовим потенціалом на різних рівнях суспільної системи. Інфраструктура системи управління трудовим потенціалом, її завдання та принципи організації. Роль профспілок і спілок підприємців у формуванні та використанні трудового потенціалу.

Тема 7. Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу.

Якісні зміни праці в ринкових умовах та вимоги до якості трудового потенціалу. Поняття та основні показники загальноосвітнього і професійного рівня трудового потенціалу. Завдання управління з формування загальноосвітнього та професійного рівня трудового потенціалу. Конкурентоспроможність робочої сили та чинники, що її визначають. Освіта як важливий фактор розвитку трудового потенціалу. Зміст, принципи та структура загальної та професійної освіти в Україні. Суть та значення професійної орієнтації. Управління профорієнтацією. Організація підготовки і підвищення кваліфікації робітничих професій. Форми підготовки спеціалістів. Прогнозування професійно-кваліфікаційного попиту на робочу силу та перепідготовка кадрів.

Тема 8. Людський капітал – домінуючий чинник соціально-економічного розвитку суспільства.

Людський капітал в системі соціально-економічних категорій. Розвиток концепції людського капіталу. Соціально-економічне значення людського капіталу. Людський капітал як активна, діюча частина трудового потенціалу. Сутність людського капіталу на макро-, мезо-, мікроекономічному та особистісному рівні. Єдність та відмінності людського і речового капіталу. Інвестиції в людський капітал як соціально-економічна категорія. Формування основних активів людського капіталу за рахунок інвестицій. Ефективність інвестування в людський капітал. Методи визначення ефективності інвестування в людський капітал. Роль держави у інвестуванні людського капіталу. Соціальні аспекти інвестування освіти.

Розділ 2. Вітчизняний та зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом суспільства

Тема 9. Людський розвиток.

Розвиток людини як мета і критерій суспільною прогресу. Проблеми людського розвитку в економічних концепціях минулого і сьогодення. Концепція людського розвитку, запропонована ПРООН. Логіка сучасних концепцій людського розвитку. Способи оптимізації зв'язку між економічним зростанням та людським розвитком. Методологія розрахунку Індексу людського розвитку ПРООН. Вибір і кількісне представлення основних вимірів людського розвитку. Загальна формула розрахунку індексу людського розвитку. Розрахунок індексу тривалості життя. Розрахунок індексу рівня освіченості. Розрахунок індексу скоригованого реального ВВП на душу населення. Необхідність вдосконалення методики обрахування ІЛР ПРООН при застосуванні в середині країни. Національні методики розрахунку Індексу людського розвитку, запропоновані українськими та зарубіжними вченими. Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості і людського розвитку. Безробіття і людський розвиток. Людський розвиток як шлях до економічного зростання та зростання людського капіталу. Рівень життя, нерівність і людський розвиток. Здоров'я і тривалість життя в контексті людського розвитку. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку. Гендерні аспекти людського розвитку. Сталий людський розвиток як мета соціально-економічної політики.

Тема 10. Мотивація економічної активності населення.

Сутність категорії «економічна активність» та її різновиди. Фактори мотивації економічної активності. Методи мотивації економічної активності. Інтенсивний та екстенсивний аспекти економічної активності. Моделі і засоби мотивації економічної активності населення. Проблеми мотивації економічної активності і використання трудового потенціалу на сучасному етапі.

Тема 11. Доходи населення і рівень життя в системі управління трудовим потенціалом.

Економічні закони, що регулюють розподільчі відносини в умовах ринкової економіки. Сутність, структура доходів населення і джерела їх формування. Класифікація доходів: номінальні й реальні, сукупні та грошові, бруто-доходи і нетто-доходи, трудові і нетрудові. Необхідність регулювання доходів у ринковій економіці. Нормативно-правові акти, що регулюють доходи працюючих. Державні соціальні стандарти в сфері доходів і їх соціально-економічне значення. Державне регулювання доходів. Ринкова кон'юнктура як регулятор заробітної плати. Вартість життя і споживчий бюджет. Доходи і платоспроможність населення. Рівень життя та його вплив на економічну і соціальну активність. Бідність як глобальна проблема сучасності та її виміри. Напрями подолання бідності в Україні.

Тема 12. Суспільна організація праці в управлінні трудовим потенціалом.

Суспільна праця її структура і функції. Трудові ресурси як активний елемент в системі суспільної праці. Форми суспільної праці та необхідність її організації. Організація суспільної праці і її структурні елементи. Управління суспільною організацією праці. Типи і методи управління суспільною працею. Деформації і проблеми в управлінні суспільною організацією праці.

Тема 13. Соціальна політика в системі управління трудовим потенціалом.

Суть, зміст і завдання соціальної політики сучасної держави. Механізми та інструменти реалізації соціальної політики. Проблеми соціальної політики сучасної України. Створення умов для творчої, високопродуктивної праці як основне завдання державної соціальної політики. Сучасні напрямки соціальної політики в Україні та зарубіжних країнах. Соціальний захист в системі управління трудовим потенціалом. Принципи побудови сучасних систем соціального захисту. Захист і підтримка економічно-активного населення як основи трудового потенціалу. Правові документи та державні структури, що здійснюють соціальну політику. Форми соціального страхування населення в сучасних економічних умовах. Перспективи розвитку соціальної політики в Україні з урахуванням світового досвіду.

Тема 14. Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом.

Глобалізація, її сутність, розвиток та наслідки і вплив на управління трудовим потенціалом. Вплив міжнародної економічної інтеграції на процеси управління трудовим потенціалом. Вплив глобалізації на ринок праці й соціально-трудова відносини. Міжнародна організація праці (МОП) - координатор міжнародного співробітництва. Підвищення ролі МОП в період посилюючої глобалізації Міжнародні трудові норми. Міжнародна програма зайнятості Стан інтеграції України в міжнародний ринок праці. Робоча сила

України за кордоном: кількість, оплата праці, умови праці й перебування. Захист національного ринку праці від негативних тенденцій глобалізації.

Тема 15. Зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом.

Міжнародний досвід управління трудовим потенціалом. Організаційні аспекти профорієнтаційної роботи. Розробка єдиних підходів до формування освітніх стандартів (Європейський фонд освіти). Досвід підготовки та перепідготовки робочої сили. Працевлаштування і створення нових робочих місць. Актуальні проблеми управління трудовим потенціалом провідних країн в контексті міжнародного досвіду

Тема 16. Ефективність використання трудового потенціалу.

Загальнотеоретичні основи ефективності господарювання. Поняття, показники і критерії економічної та соціальної ефективності використання трудового потенціалу. Умови і чинники підвищення ефективності використання трудового потенціалу в суспільстві. Методичні основи класифікації резервів ефективності використання трудового потенціалу. Сучасний рівень ефективності використання трудового потенціалу в Україні. Характеристика резервів, шляхи підвищення ефективності використання трудового потенціалу України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб.	сам.роб.	ІЗ		л	с/п	лаб.	сам.роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Населення як джерело формування трудового потенціалу												
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	11	2	2		7							
Тема 2. Населення як природна основа формування трудового потенціалу.	15	4	4		7							
Тема 3. Регулювання демографічних та міграційних процесів	15	4	4		7							
Тема 4. Трудовий потенціал суспільства	15	4	4		7							
Тема 5. Система управління трудовим потенціалом суспільства	16	4	4		8							
Тема 6. Забезпечення системи управління трудовим потенціалом	16	4	4		8							
Тема 7. Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу	16	4	4		8							

Тема 8. Людський капітал – домінуючий чинник соціально-економічного розвитку суспільства	16	4	4		8								
Разом за розділом 1	120	30	30		60								
Розділ 2. Вітчизняний та зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом суспільства													
Тема 9. Людський розвиток	9	2	2		7								
Тема 10. Мотивація економічної активності населення	15	4	4		7								
Тема 11. Доходи населення і рівень життя в системі управління трудовим потенціалом	15	4	4		7								
Тема 12. Суспільна організація праці в управлінні трудовим потенціалом	15	4	4		7								
Тема 13. Соціальна політика в системі управління трудовим потенціалом	16	4	4		8								
Тема 14. Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом	16	4	4		8								
Тема 15. Зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом	16	4	4		8								
Тема 16. Ефективність використання трудового потенціалу	16	4	4		8								
Разом за розділом 2	120	30	30		60								
Усього годин	240	60	60		120								

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Семестр 4-й		
1	Предмет, метод і завдання дисципліни	2
2	Населення як природна основа формування трудового потенціалу.	4
3	Регулювання демографічних та міграційних процесів	4
4	Трудовий потенціал суспільства	4
5	Система управління трудовим потенціалом суспільства	4
6	Забезпечення системи управління трудовим потенціалом	4
7	Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу	4
8	Людський капітал – домінуючий чинник соціально-економічного розвитку суспільства	4
Семестр 5-й		
9	Людський розвиток	2
10	Мотивація економічної активності населення	4
11	Доходи населення і рівень життя в системі управління трудовим потенціалом	4
12	Суспільна організація праці в управлінні трудовим потенціалом	4
13	Соціальна політика в системі управління трудовим потенціалом	4

14	Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом	4
15	Зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом	4
16	Ефективність використання трудового потенціалу	4
	Разом	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Семестр 4-й		
1	Предмет, метод і завдання дисципліни	2
2	Населення як природна основа формування трудового потенціалу.	4
3	Регулювання демографічних та міграційних процесів	4
4	Трудовий потенціал суспільства	4
5	Система управління трудовим потенціалом суспільства	4
6	Забезпечення системи управління трудовим потенціалом	4
7	Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу	4
8	Людський капітал – домінуючий чинник соціально-економічного розвитку суспільства	4
Семестр 5-й		
9	Людський розвиток	2
10	Мотивація економічної активності населення	4
11	Доходи населення і рівень життя в системі управління трудовим потенціалом	4
12	Суспільна організація праці в управлінні трудовим потенціалом	4
13	Соціальна політика в системі управління трудовим потенціалом	4
14	Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом	4
15	Зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом	4
16	Ефективність використання трудового потенціалу	4
	Разом	60

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Семестр 4-й		
1	Предмет, метод і завдання дисципліни	7
2	Населення як природна основа формування трудового потенціалу.	7
3	Регулювання демографічних та міграційних процесів	7
4	Трудовий потенціал суспільства	7
5	Система управління трудовим потенціалом суспільства	8
6	Забезпечення системи управління трудовим потенціалом	8
7	Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу	8
8	Людський капітал – домінуючий чинник соціально-економічного розвитку суспільства	8

Семестр 5-й		
9	Людський розвиток	7
10	Мотивація економічної активності населення	7
11	Доходи населення і рівень життя в системі управління трудовим потенціалом	7
12	Суспільна організація праці в управлінні трудовим потенціалом	7
13	Соціальна політика в системі управління трудовим потенціалом	8
14	Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом	8
15	Зарубіжний досвід управління трудовим потенціалом	8
16	Ефективність використання трудового потенціалу	8
	Разом	120

Індивідуальне завдання

Виконання студентами індивідуального завдання сприяє поглибленню та закріпленню теоретичних знань курсу «Управління трудовим потенціалом». Студенти набувають навичок самостійної роботи із науковою і спеціальною літературою, навчаються порівнювати, аналізувати та систематизувати інформацію з різних джерел, працювати з періодичними виданнями, ресурсами Інтернету.

Виконання індивідуального завдання передбачає написання науково-дослідної роботи на обрану тему. На початку кожного семестру студент обирає одну з наведених нижче тем або, за домовленістю з викладачем, виконує роботу за особисто обраною темою.

Орієнтовна структура індивідуального завдання:

1. **Вступ.** Актуальність аналізу, формулюються мета та завдання.
2. **Основна частина:** аналіз організаційної діяльності підприємства; кадровий склад підприємства; аналіз методів управління персоналом, мотивації персоналу; пропозиції щодо поліпшення кадрового управління на підприємстві.
3. **Висновки,** отримані студентом у процесі роботи над індивідуальним завданням.
4. **Список використаних джерел.**

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання індивідуального завдання, становить 10 балів (за кожний семестр), що зараховується до загальної кількості балів за заходи підсумкового контролю.

Орієнтовна тематика індивідуального завдання

1. Характеристика сучасної демографічної ситуації, демографічної політики, руху населення, демографічного і трудового потенціалів на прикладі обраних країн, регіонів, населених пунктів, галузей, компаній, підприємств (за вибором студента).
2. Порівняльний аналіз сучасної демографічної структури та динаміки населення України та (або) інших країн (за вибором студента).
3. Аналіз сучасної міграційної ситуації, міграційного потенціалу, міграційної політики окремих країн, регіонів, населених пунктів (за вибором студента).
4. Міграційні процеси в Україні та (або) інших країнах (за вибором студента): порівняльний аналіз та тенденції розвитку.

5. Основні положення та порівняльний аналіз державної міграційної політики України, ЄС та (або) інших країн (за вибором студента).
6. Регулювання міграційних процесів в Україні та (або) інших країнах (за вибором студента): порівняльний аналіз механізмів та ефективності.
7. Досвід окремих зарубіжних країн в управлінні трудовим потенціалом (країна за вибором студента).
8. Сутність інноваційних підходів до управління та розвитку трудового потенціалу на прикладі окремих країн, регіонів, населених пунктів, галузей, компаній, підприємств (за вибором студента).
9. Зарубіжний досвід профорієнтаційної роботи. Характеристика організаційних аспектів профорієнтаційної роботи на прикладі окремих країн (за вибором студента).
10. Концепції та структура загальної та професійної освіти в Україні або інших (за вибором студента).
11. Формування єдиних підходів до створення загальноєвропейських освітніх стандартів та політики.
12. Досвід окремих країн в сфері підготовки, перепідготовки кадрів і їх працевлаштування (країна за вибором студента).
13. Досвід створення нових робочих місць (на прикладі окремих країн, регіонів, населених пунктів, галузей, компаній, підприємств за вибором студента).
14. Людський капітал як соціально-економічна категорія. Якість і проблеми збільшення людського капіталу на макро-, мезо-, мікроекономічному та особистому рівні.
15. Порівняльний аналіз людського капіталу України та (або) інших країн (за вибором студента).
16. Концепція людського розвитку, запропонована ПРООН. Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості і людського розвитку.
17. Методологія розрахунку індексу розвитку людського потенціалу.
18. Бідність та напрями її подолання в Україні та (або) інших країнах (за вибором студента).
19. Перспективи розвитку соціальної політики в Україні з урахуванням світового досвіду.
20. Система соціального захисту населення в Україні та (або) інших країнах (за вибором студента).
21. Основні напрями адаптації зарубіжного досвіду щодо управління трудовим потенціалом до вітчизняних умов.
22. Оцінка та діагностика ефективності системи управління персоналом та трудовим потенціалом підприємства (організації).
23. Моделі управління персоналом, що базуються на обліку індивідуального трудового потенціалу.
24. Вплив глобалізації та міжнародної економічної інтеграції на процеси управління трудовим потенціалом.
25. Проблеми створення єдиного ринку праці та врегулювання потоків трудових мігрантів в рамках Європейського Союзу.
26. Зовнішня трудова міграція населення України та (або) інших країн (за вибором студента): причини та наслідки. Місце України та (або) інших країн в європейських і світових потоках трудових мігрантів.
27. Проблеми інтеграції України в регіональні та загальносвітовий ринок праці.
28. Європейські фонди та програми (спеціалізовані, галузеві, регіонального розвитку, освіти та ін.) та їх роль в стимулюванні розвитку й ефективного використання трудового потенціалу європейських регіонів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Види поточного та підсумкового контролю:

- опитування за теоретичними питаннями на практичних заняттях,

- виконання практичних завдань, ситуаційних задач;
- презентація, захист та обговорення індивідуальних завдань;
- розв'язання тестів;
- екзамен.

4 семестр

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за один захід	Усього балів
	<i>Поточний контроль</i>			
1	Робота на практичних заняттях: опитування, виконання практичних завдань	15	3	45
2	Контрольне письмове тестування за результатами вивчення матеріалу	2	5	10
3	Контрольне тестування у Moodle за навчальним матеріалом Розділу 1	1	5	5
4	Підготовка, презентація та захист індивідуального завдання	1	10	10
5	Залік	1	30	30

5 семестр

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за один захід	Усього балів
	<i>Поточний контроль</i>			
1	Робота на практичних заняттях: опитування, виконання практичних завдань	15	2	30
2	Контрольне письмове тестування за результатами вивчення матеріалу	2	5	10
3	Контрольне тестування у Moodle за навчальним матеріалом Розділу 2	1	10	10
4	Підготовка, презентація та захист індивідуального завдання	1	10	10
5	Екзамен	1	40	40

Поточний контроль

Практичні заняття

На практичних заняттях перевіряється ступінь засвоєння підготовлених до кожного заняття питань, якість виконання практичних завдань, ситуаційних задач. Максимальна оцінка за ретельно підготовлені до кожного

практичного заняття контрольні питання, якісне виконання завдань, ґрунтовний аналіз ситуаційних задач – **3 бали за 4-й семестр (2 бали за 5-й семестр)**;

Індивідуальне завдання

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання індивідуального завдання (2 протягом вивчення дисципліни), становить **10 балів**.

Підсумковий контроль

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання залікової роботи - **30 балів**; екзаменаційної роботи - **40 балів**.

Залік передбачає проходження тестування (10 балів), відповіді на теоретичне питання (10 балів) та виконання практичного завдання (10 балів).

Екзаменаційна робота містить два теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 10 балів та виконання практичних завдань (10 балів) і розв'язок ситуаційної задачі (10 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Васильченко В.С. Управління трудовим потенціалом: навч. посіб. / В.С. Васильченко та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – 403 с.
2. Ланченко Є. О. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за освітньо-проф. прогр. бакалавра галузі знань "Економіка та підприємництво" / Є.О. Ланченко, Тимошенко М. М. – Ніжин : Лисенко М. М., 2013. – 315 с.

3. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. М. Ковальов та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Ковальова ; Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА), Укр. інж.-пед. акад. – Краматорськ : ДДМА, 2013. – 255 с.
4. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. ден. форми навчання всіх екон. спец. / О. П. Дяків [та ін.] ; за ред. Є. П. Качкана ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 283 с.
5. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. М. Ковальов та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Ковальова ; Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА), Укр. інж.-пед. акад. – Краматорськ : ДДМА, 2013. – 255 с.
6. Сумцов В.Г. Економіка праці і соціально-трудова відносини: [навч. посіб.] / В. Г. Сумцов, І. Г. Филиппова, Г. С. Балахнін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 511 с.
7. Акмаєв А. І. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. / А. І. Акмаєв, Г. П. Зіборов ; Донбас. держ. техн. ун-т. – Алчевськ: ДонДТУ, 2012. – 298 с.
8. Акіліна О. В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. / О. В. Акіліна, Л. М. Ільч. – К. : Алерта, 2012. – 819 с.
9. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. Л. Кустова та ін.] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2012. – 327 с.
10. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. / [Г. В. Назарова та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Г. В. Назарової. – К. : Знання, 2012. – 573 с.
11. Козенков Д. Є. Економіка праці і соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. Є. Козенков, Л. М. Богачова, Л. О. Аніщенко; Нац. металург. акад. України. – Д. : Акцент, 2012. – 256 с.
12. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; уклад.: д-р екон. наук, проф. Скворцов І. Б. та ін. – Л. : ЗУКЦ : Біарп, 2012. – 246 с.

Додаткова:

1. Управління трудовим потенціалом : монографія / [В. С. Пономаренко, В. М. Гриньова, М. М. Новікова, М. М. Салун, та ін.]. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – 348 с.
2. Кириллова О.Г. Трудовой потенциал как экономическая категория / О. Г. Кириллова, К.С. Савина // Общество: политика, экономика, право. Выпуск № 2. – 2014. – С.24-27.
3. Сідоренко В.В. Джерела формування трудового потенціалу підприємства // БІЗНЕСІНФОРМ. – № 10. – 2012. – С. 280-284.
4. Мельник Ю.А. Определение основных факторов, влияющих на изменение трудового потенциала предприятия в рамках оценки стоимости предприятия // БІЗНЕСІНФОРМ. – № 3. – 2011. – С. 126-128.

5. Шпак А.А. Теоретико-практическое воззрение к вопросу «О формировании трудового потенциала» (на базе МБУ КСДЦДМ «Истоки»). Теоретическая часть / А. А. Шпак // Экономическая наука и практика: материалы междунар. науч. конф. (г. Чита, февраль 2012 г.). – Чита: Издательство Молодой ученый, 2012. – С. 139-142.
6. Шпак А.А. Теоретико-практическое воззрение к вопросу «О формировании трудового потенциала» (на базе МБУ КСДЦДМ «Истоки»). Практическая часть / А. А. Шпак // Проблемы и перспективы экономики и управления: материалы междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, апрель 2012 г.). –СПб.: Реноме, 2012. – С. 165-167.
7. Ноздрин А. В. Анализ трудового потенциала / А. В. Ноздрин // Молодой ученый. – 2014. – № 4.2. – С. 137-141.
8. Маслов Е.В. Управление персоналом предприятия: учебное пособие Новосибирск: 1999. – 312 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.smartcat.ru/Personnel/HumanResourcesEnterpriseA.shtml>
9. Полоус О.В. Управління формуванням трудового потенціалу на стадіях розвитку підприємства // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. Випуск 5. Частина 2, 2014. – С. 246-249.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
3. Державний комітет України з питань регуляторної політики і підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkpr.gov.ua
4. Державна податкова адміністрація України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sta.gov.ua
5. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pfu.gov.ua
6. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
7. Офіційний сайт законодавства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>

Погоджено
з навчальним відділом

«_____» _____

